

În livad

Sorin Oan -Marghitu

Rochia p rului i florile blonde din c lcâiele cu buza cr pat împodobeau patrimoniul imobil cu zorii trandafirii ai clasei de mijloc. Femeia bine gestionat tocmai adusese m su a în livada dimine ii. O insul de plastic albastru se n tea rectangular în fream tul foios al pomilor. Din vechiul conac na ionalizat, direct pe banca de lemn, pre edintele CAP-ului i-a translatat statura cu precizia minutarului sovietic. Dup ce a executat un viraj de efect, oimul patriei s-a ezat hieratic pe um rul drept i completa costumul ajustat oficial. Acvilele ipau în cercuri puterea pe cerul luminat minimalist. Acvilele i cafeaua, cana i femeia, m su a i patria, pre edintele i puterea, scaunul i oimul i um rul i umbra din livad compuneau o t cere nemi cat , care nu avea ce s inspire. Totul era a a cum trebuia s fie, în ordine alfabetic . Prima sorbitur zgomotoas de cafea potrivea ceasul biologic al satului care înconjura CAP-ul ca o periferie ghimpat . Aroma înv luia cu for fostul conac, CAP-ul se fudulea ca o planta ie în mijlocul s r ciei i ora 8 cânta coco e te cucurigul zilei de lucru. Gardul înalt proteja burta verde de foamea din ma ul lumii c zute. Cu ridurile pline de lacrimi uscate, b trânele se întorceau din cimitir i aruncau peste gard un buchet de vin învechit în atmosfera f r Dumnezeu. La gura sobei ferecate, buzele ostenite de bocete doar arareori mai înseninau cu pove ti cerul din ochii copiilor care au izbutit s se nasc . În sat au r mas doar frunzele uscate ale memoriei, vânturate retoric pe uli ele pustiite cu clas . To i se n teau câte pu in în fiecare diminea . Aerul fierbinte nu mai tremura bucuria vacan elor de var , cravatele de pionier migraser în muzee, proasp t îmb trâni i, pionierii se refugiaser la ora , biblioteca s teasc exporta în anticariate c r ile i lecturile suplimentare, câmpurile nu mai îmbel ugau cincinalele, iar dispensarul, postul de mili ie i SMA-ul emanau la fel de reu it romantismul ruinei. Buc t riile de var î i rev rsau în b t tur moartea lent ca o boal , scheletul din ipc acoperit cu chirpici i celelalte detalii constructive pline de înv minte. Înainte de c dere, straturile de lipitur pl m deau o moarte lung i, în lepra desp r irii, dezgoleau inelele copacului t iat al fericirii familiei duse. Pere ii se topeau în rân împreun cu amintirea palmelor care au lutuit an de an ritualul înnoirii. Pietrele potrivite în rime aizeciste peste uli e î i luau acum r mas bun de la lustrul ritmat al pa ilor, uitau catifeaua ro ilor, drumul m t sii i fierul potcoavelor i se înveleau somnoroase cu plapuma vegetal care va fi îndep rtat tiin ific de arheologi. În rapoartele de s p tur , doar traseul i func ia vor r mâne în urma pietrelor.

Doar traseul i func ia r mân în urma grindinei din ploaia vie ii. Ale ii au fost chema i s urmeze calea. Densitatea în cimitir sporise considerabil i supravie uitorii p reau b ga i ca indienii în rezerva ie. În livada protectoare, în timp ce punea carne pe oasele noilor vremuri i savura metafizic aroma racord rii civilizatoare, pre edintele era convins, ca un bun manager, c satul decimat de reforme î i merit ruina. M re ia nu are sens decât în mijlocul molozului. Lucra în CAP înc din tinere ea comunist , când deslu ea în acord global aversul i reversul produc iei. Sl vea colivia din privighetoarea Partidului, recita voios, ca o brigad artistic , strofele cu înalt aprobare, cânta solemn imnul noii revolu ii agrare în urechile cooperativizate ale ranilor, sufla vânt bun în pupa avântului revolu ionar calificat la locul de munc , înfiera exploatarea i îmbuibarea i r pea popular, la bra cu mili ianul satului, frumuse ea recoltei din cur ile oamenilor. Împ rt ea colarilor adu i de dirigin i pe câmp înv mintele conspectate din lec iile

oficiale ale istoriei. Spunea că oamenii dintotdeauna au fost ca noi, se năteau prin decret, mâncau patriotic ce apucau, efectuau de bună voie practica agricolă, trăiau nesiliți de nimeni, suportau și mureauă în țărâna cerealelor. Aveau și ei probleme și încercau să le rezolve eroic, conform directivelor. Consecvent cu filosofia adâncită că o viață intimă, nu se bagea unde nu-i fierbe oala și își vedea de treabă ca orice intelectual onest al țării noastre liniștit. Revoluția a marcat schimbări pozitive și în blidul acestui azorel de partid. Ca orice intelectual onest, a început brusc să dezvolte durabile sentimente anticomuniste. A realizat concret că a fost, atât cât au permis condițiile atmosferice, un soi inedit de dizident legumicol, iar lecturile subversive din Ilf și Petrov care i-au înveselit tinere zile comuniste s-au maturizat în probe ale rezistenței prin cultură, achiziționate pe sub mână din librăriile de stat. Noile vremuri, eliberate din chingile ideologiei, îl îndemneau să se așeze competitiv în capul mesei unde se degustau visuri îndopate interbelice. Tăcea, indiferent de epoci și orânduiri, doar câteva ranguri merită mâncate: rege, împărat și președinte de CAP. Modest, muca nesutul din rangul de inut în acea zi sustenabilă.

Era o zi sustenabilă, bine întocmită ca un proiect. Razele soarelui cădeau ca o rezoluție în frunzi, și frunzele, văduvite de fructele culese nocturn și fără martori, legănată trist și inutil lumina corpulentă. În livada recent reevaluată, doar corcodușii și prunii se simțeau compleți și sudici. Președintele aprecia în mod deosebit aceste soiuri utile coloritului local. În birou, întotdeauna se găsea o sticlă de uic cu care cinstea subordonații cei mai supuși în ogrădă. Scos din producție și reprofilat în obiectiv turistic, CAP-ul era satisfăcut documentar de președintele bine atestat. În camerele din conac, sfecla de zahăr și furajer, gogonelele și castraveții, ardeii kapia și gogoarii, ardeii iuși și grași, roșiile Bizon și Florida, guliile și vinetele, merele și perele, prunele și gutuile aliniau cu disciplină de aprozor borcanele în vitrine și așteptau turiștii. În pătule miniaturale, tălășii se ofereau porumbului privirii, grâul din bani era așteptat auriul din rhytonul foinic, iar snopii de poroase ocroteau sub spicul acoperiului viaa iepurii ilor împăiași cu dragoste. Ca la Poroina, vitele își etalau în sticlă solemnitatea curbată a coarnelor. Cerealele, legumele, fructele și zarzavaturile trezeau țărâna evlavioasă a turiștilor și potenta individualitate estetică, normată ca o conservă sau ca o moarte fardată stridentă, cu vestimentația oferită de o casă de modă. Președintele cânta lumii minunile naturii la borcan, capodoperele nescute de geniul horticol, splendoarea tomatelor din perla toamnei, oldurile de femeie unduită ale perelor și ionatanul perfect bărbătesc al castravetelui de ispravă. În discursuri emoționante, președintele făcea urea istoriei glorioase ale nașterii legumicole și completa genealogia ilustre ale cartofului și guliei. Cu lacrimi în mâini evoca mătasea ochilor princiari care au atins fructul oprit din cornul abundenței. Împreună cu noblețea firii, sublimul pământului pământea ca un popor prin colbul mileniilor. În fabulele compuse de președintele cu miez, la rândul lor, produsele simbolizau asceza, cumpătarea și smerenia, la prânz punctau coloristic mesele încovoiate monotone sub hălățele de cernuri grele, iar la cină deveneau metafore ale flăcărilor din văpaia domoală a apusului. Și vea privighetoarea din colivia globală, ca un rapper la modă lansă hituri cântătoare la bursa istorică, fredona vesel refrenul bogățiilor și combinatea, tolănită ca un urs în bârlogul biroului, pământul și scuturile din lene. Convingea turiștii că borcanele spun aceeași poveste din strămoși: oamenii dintotdeauna au fost ca noi, se nășteau firesc, bogății sau săraci, se înfruptau din bucate doar cei cuminici, ascultători, dinamici și flexibili, venic nefericiți la gândul că ziua de lucru are doar 24 de ore. Muștele zbârnâiau în atmosfera locală. Aterizate în masă pe gogonelele murate aruncate în curtea CAP-ului, intensificau impresionist culorile rustice ale peisajului cu greu proiectat și ilustrați mirosurile grele ale comunismului expirat. Densitatea în cimitirul satului sporise considerabil. Supraviețuitorii și-au îngropat morții, prășila, seceriul, treieratul, culesul, sudoarea, fericirea și amintirea. În CAP, turiștii sărbătoreau acum bucatele frumos conservate în

borcane, legumele la ofertă, verdea a zarzavatului, fragilitatea zveltă a mărului, gratuitatea intrării, încrucișarea pe piept și uitarea mâinilor crăpate. În solarul bun stă rii, preedintele cântărea prada din borcane, combinate din torii din lanul amintirilor și experimenta noi altoiuri ale uitării. Toate uneltele erau la locul lor. Copiii creșteau conform programului sectorial. Adolescenții învățau cerea din povestea tomatelor și rumegau îngrămite din chimia proiectelor. Maturii priveau mereu ca pe o putere de cumpărare, erau mândri că stău cuminici în banca lor și, prin urmare, se credeau mari finanțisti. Bătrânii se mirau cât de repede și-au atins obiectivele strategice pe termen mediu și lung și plâneau amar când și consumau raia de viață. Preedintele cârmuiau bine în lustrin.

În lustrin, Universul își făcea nod la cravat, și preedintele, așezat ca altoiul pe comoară, coordona razele cosmice ale zilei de lucru: rotirea cerului în agromecul diafan al soarelui, tărerea canonică a zilei din livadă, încremenirea bugetară a conacului, austeritatea proverbială a muritorilor și termenul nesfârșit, ca o etapă, al produselor la borcan. Umbra fostului conac era răscolită ca o naționalizare. Împreună cu cafeaua timpului, făcândă scorogit în sura scurgerea vremurilor. Din patul germinativ, preedintele sorbea procedurală nouă gură de putere, iar timpul marca oportunitățile pe ceasul satului. Muritorii își îndeplineau viața de rând și obiectivele trasate. În rafala năprasnică de edine, cuvintele se aglomerau magnetic în lozinci, conservatorii și gestionarii râdeau oportunități la glumițele preedintelui, treceau pe curat ideile principale și tremurau ca în vremurile bune. Priveau minunățiile minunite. Sub ochii lor, vorbele preedintelui din capul mesei și fanteziile amănunțite ale mâinilor boierești vindeau instantaneu instalația electrică și centrala termică, regenerau coaja desprinsă de pe carnea zemoasă a fructelor și montau a patra foaie pe trifoi. În pauzele scurte dintre edine, conservatorii fumau eficient sau alimentau Secția Achiziții cu combustibilul convențional din notele de fundamentare. Sfecla patrimoniului agricol solicita în scris noi ambalaje, armata contabilă calcula strategic sustenabilitatea, toată că utau pe internet borcane ieftine și bune, caietele de sarcini dirijau licitațiile, iar gestionarii făceau mentașlbatică culeasă cu râvnă arheologică din ruina comunistă a rii. Unii solicitau lista pentru mutare, precizau categoriile ambalate, completau propunerile cantitative, acordau în colaborare atenție deosebită și făceau diferențiată stabilită cu răspundere. Alții informau toată salariile, se ocupau cu alte obiecte, menționau documentele întocmite și tipul intervenției în evidență, precizau destinația și aspectele referitoare, actualizau și aprobau după verificare și încercau să vadă ce pot face. Uneori, munceau opt ore pe zi. Parcă mânași de visul unui general fanatic, oamenii gestionau, evidențiau, cercetau, valorificau. Toate în același timp, toate dintr-o suflare. Uneori, regretau marea de sudoare agricolă din care fuseseră emancipați. Alteori, visau vremuri mai bune în care vor fi obligați doar să înlănțuie logic etapele proiectului. Nu în elegeau cum s-a ajuns aici. Trăiau sentimentul că fac ceva rău și erau convinși că nici o carte de filosofie, sociologie sau politologie nu le va explica de ce. Cu fiecare zi care trecea, privirile se goleau de lumină și bucurie. Deveneau sclavi care ciopleau un idol hidos, la care se vor închina împreună cu bunicii, părinții, soțiile, copiii, nepoții. La care ne vom închina cu toții, uurași de gândul că nu mai este nimic de făcut. Zilele se succedau monoton, ca o ploaie mocnească sorbită de fundul arabil al lanurilor secate.

Pe fundul arabil al lanurilor secate, agroarheologii căutau relicve agricole, scormoneau în grmezile de moloz și smulgeau buci din moartea satului. Umpleau camerele din sediu cu discuri de ambreiaj, arbori cotiți, tamburi, filtre de ulei, osii, bare de conexiune, pompe de injecție, bobine, anvelope, buche, biele, injectoare, supape, termostate, dinți de grapă și se chinuiau să reconstituie măcar un tractor U650. Lipeau copilărește cioburile și încercau zadarnic să refacă porțelanul cantinei prăbușite. Ordonau cuiele pe dimensiuni, clasificau balamalele

ruginite și dezbrățate cu urdă, acestea legănându-se în sau ferestre. Dintr-un bidon de aluminiu și trei copite recompuneau industria laptelui din perioada de glorie. Cu nasul în elegtor în vântul cel bun, se lăudau că cercetează contextul în care au fost produse atracțiile turistice din CAP. Președintele, care nu dorea ca arborii cotași să se frece de oldurile perelor, își dojenea pârțile ce nu au adus nici o fructă mai acțrii în ogrădă. În același timp, în lăcașul un crocodil lacrimi îmbibate de sesizări ceterforurile superioare. Dorea cu orice preț ca agroarheologii să ocrotească cumini enia pământului și să magnetizeze cuvintele înădin ele de sub cerul primitor al CAP-ului. Cuvintele superioare din răsursuri erau lămuritoare ca o ploaie caldă în toiu iernii. Președintele era vesel ca un sistem periodic. Mângâia drăgostosi angajații din inventar care acceptau să penduleze capul în plan vertical, ca o pleciune dublă. Le semna bonul de acces la meniul bogat și adora să-i îmbrace șerbtoarele în penele păsărilor de curte. În acele momente sublime simțea speriat că are suflet. În starea vremii președintele predominau instabilitatea atmosferică, invaziile de lăcuste și descrierile magnifice din romanul *Taifun* al lui Joseph Conrad. Atunci, angajații îndrăgiți îl priveau subordonați din penaj, iar muritorii îl iubeau ca pe un subiect de bacalaureat. În acele furtuni, privirile lupești ale conservatorilor, obrăznicia agroarheologilor care își permiteau să-l contrazică cu ochii albaștri ca prunele, zgomotul marelor care cereau mănăncare mai mult și toate semnele care trădau proasta în elegerea democrației colorau organele adosate costumului în nuanța binecunoscută a roșului alergic la sângele urcat cu lumea în cap. Premedita să extragă viguros acești rebeli cariași și să-i arunce peste gard, în ruina vieților din sat. Cu ani în urmă, distrugerea sectorului zootehnic își alintase siesta ca un șrut auriu pe frunze.

Razele șrutau auriu frunza verdelui în tremurare și răscoleau jarul lui iulie cu vâtră visărie. În visul președintelui, livada legăna umbrele în iarbă, iar stâlpul totemic, răsrit ca un pământ în mijlocul pomilor, se înălța semeșân în gostatul cerului. Printre pomi se așterneau arabil umbrele alungite ale înaintașilor. Pe stâlp erau sculptate abstract cefe de bivoli, degetele grase care au smăluit comunismul cu decoruri medievale, guile care pendulau pelicanul terorii. Ca la Căpâlna, muritorii cântau în procesiune, aduceau ofrande și se închinau stâlpului care eterniza memoria acelor președini care au stăpânit fermele, loturile, tarlalele, starea recoltei, îndeplinirea planului, ochii lăsați în pământ și tremurul vocilor. Așezat ca un zeu pe șrțul insulei de plastic albastru, președintele privea vârful pleșt al stâlpului și își visa chipul sculptat, puternic și enigmatic ca un sfînx, chiar așă cu ceafa și gușă inute cu greu în lesa limitei normale. Potrivit tradiției agricole, președintele își încorda bivoliș puterii pământ în țărișip toare unde se roteau acvilele, mângâia patria din penele șoimului hieratic și armoniza soarele, cerurile, țerile, nemiceșrile, borcanele. Era splendid ca un plonjon. Era mărșă ca o pârloagă. Era frumos ca o stropitoare. Soarele își încră globular cuptorul și anunșă temperaturi performante, de care se vor bucura șrării în agonie locală, gestionarii, conservatorii, agroarheologii și muritorii CAP-ului. Nu era nimic poetic acolo. Soarele promova concret luna iulie, și președintele sorbea puterea din patul germinativ al cafelei.

Sorin Oan -Marghitu, În livadă , archaeology.ro, 2017, ianuarie
http://archaeology.ro/Pdf/muzeu_expo_ob/SOM_in_livada.pdf